

Försöker vara lika snäll som röntgenläkaren för 23 år sedan

Vikarie på akuten, första jourkvällen. Glömde klippa upp hela gipset på en komplicerad handledsfraktur. Bakjournen argst. Nysnö och is gjorde att radiusfrakturer ramlade in i en strid ström. Vilken pärs! Som tur var fanns det duktiga och erfarna sjuksköterskor och en snäll röntgenläkare ...

Jag är öronläkare i Schweiz sedan 17 år tillbaka, men håller kontakten med fäderneslandet, också tack vare Läkartidningen som jag alltid läser från pärm till pärm med förtjusning. Serien om den första juren har väckt gamla minnen till livs, både onda och goda.

Min första jour gjorde jag som vikarierande underläkare på ett storstads-sjukhus, en fredag kväll. Akutmottagningen var då, för 23 år sedan, en av de största i landet. Jag hade gjort ett avbrott i studierna, efter kirurgiterminen, och vikarierade på ortopedien några månader. Ortopedkliniken och kirurkliniken samsades om juren då.

Med bävan gick jag ner till akuten för att ta över från dagjournen, en kirurg bara några år äldre än jag, som hade mycket bråttom hem till fru och barn och som gav rapport medan han klädde om sig. Han hade precis reponerat och lagt ett cirkulärt gips på en komplicerad handledsfraktur, och det skulle jag kontrollera och eventuellt klippa upp om det satt för trångt. Min bakjour, känd för sitt koleriska temperament, kom ner för att inspektera mig och åkte sedan hem han också.

Nu bröt helvetet lös

Genast efter det att de åkt bröt helvetet lös, nysnö och is medförde många radiusfrakturer. Hos damen med cirkulärt gips klippte jag upp gipset, men bara delvis, och skickade hem henne,

Författare

MARIKA WEHRLI-ÖHMAN
öronläkare, Fachärztin, Otorhinolaryngologie FMH, Winterthur, Schweiz.

och kom sedan på att jag borde ha klippt upp hela gipset. Under hela den kvällen och natten försökte vi få tag på henne men hon var inte hemma ...

En patient anmäldes från annat sjukhus. Jag ringde upp min bakjour och frågade vad jag borde göra, varpå han frågade om jag hade sett patienten ännu, vilket jag förstas inte hade eftersom han ännu ej anlänt. Transporten dröjde, och medan jag reponerade, gipsade och hölls under armarna av de duktiga och erfarna sjuksköterskorna dök överläkaren upp, mycket argst och orolig förstås, för att titta på patienten som lyckligtvis precis anlänt. Patienten behandlades av bakjournen och lades in på ortopedien, varpå överläkaren sedan återvände hem igen, muttrande »ring inte förrän du sett patienten».

Den om möjligt ännu oerfarnare medicinjournen kom i galopp, en patient som de trott hade hjärtinfarkt visade sig ha en embolus i arteria femoralis. Jag sprang upp till röntgenavdelningen där patienten låg. Och här träffade jag en underbar, varm och förstående äldre röntgenöverläkare (jag var ju bara 22, alla över 40 var äldre ...), som visade mig bilderna. Efter det att jag klämt fram att jag var alltför rädd för att ringa min bakjour ringde han upp honom själv och förklarade situationen kortfattat och pregnant.

Allt gick väl till slut

Jag fick anvisningar hur jag skulle organisera operationsavdelning, narkos och operationssköterskor. Det fungerade bra och patienten var redan sövd när överläkaren kom, fortfarande mycket ilsken. Det enda han sade medan vi tvättade händerna var att han inte embolektomerat på tio år ... Allt gick väl, till slut, benet hade fått fin färg och kraftig puls, och min bakjour återvände hem efter väl förrättad operation.

Nere på akuten hade sjuksköterskorna fått fatt på patienten med handledsfrakturen och var i full färd med att klippa upp resten av gipset (i sista sekunden, handen var svullen och blå med sensibilitetsstörningar). Klockan var tre på morgonen och den speciella, lite blå och lugna stämningen hade brett ut sig över korridorerna. Jag tröstades och

Jourens eklut. En serie där läkare redovisar tidiga och viktiga erfarenheter av jourarbete. Tidigare bidrag har varit införda i 22, 32–33, 41, 43 och 49/99.

fick kaffe och dopp av sköterskorna, utan vilkas hjälp jag aldrig skulle ha klarat av pärsen. Överhuvudtaget var det ofta sköterskorna som stödde och tröstade i nödens stund.

Nu går jag själv bakjour

Nu går jag själv bakjour, och märker hur irriterad och ilsken jag kan bli när en ung underläkare ringer och ber om hjälp mitt i natten. Men när jag väl kommit till sjukhuset försöker jag vara lika snäll och förstående och pedagogisk som den snälle röntgenöverläkaren var den natten för 23 år sedan. •

Skriv om ”Jourens eklut”!

Fler bidrag från läsekretsen önskas till serien om jourens eklut! De första »fallen» kan stå som exempel på inriktningen.

Om så önskas publiceras bidragen anonymt (men upphovspersonen ska vara känd av redaktionen), och kommenteras som regel av en eller ett par kolleger.

Om det är något du vill diskutera inför skrivandet, kontakta Yngve Karlsson eller Ingvar Krakau (enheten för allmänmedicin, Karolinska sjukhuset) i Läkartidningens medicinska redaktion.